

ECAS ANALITZA LA SITUACIÓ DEL TERCER SECTOR EN L'EXECUCIÓ PENAL A CATALUNYA.

1. Introducció:

ECAS ha realitzat el **TALLER TENDINT PONTES**. Ha estat una experiència formativa centrada en l'execució penal en la que han participat entitats socials, alguns estudiants i alguns professionals de presons. En total van assistir 30 persones.

El Taller constava de 3 sessions complementàries:

La primera, realitzada l'11 de desembre de 2013, va ser dinamitzada per **Núria Fabra** (consultora i professora de la UB) amb el títol: *NOVES OPORTUNITATS DAVANT NOVES SITUACIONS*, en la que es va fer un repàs del paper de les entitats del 3er sector en l'execució penal fins al 2010, les afectacions per les retallades en el període 2010-2012 i les noves oportunitats en aquest àmbit sorgides el 2013.

La segona, realitzada el 15 de gener de 2014, va ser dinamitzada per **Núria Llopis** (Educatora social del Centre Penitenciari d'Hommes de Barcelona) amb el títol: *SUMEM A L'ÀMBIT PENITENCIARI*, es va analitzar l'evolució del model d'atenció socioeducativa de les presons catalanes i les oportunitats de complementarietat i treball col·laboratiu entre els/les professionals de presons i els de les entitats socials.

El tercer i últim, es va realitzar el 5 de febrer, va ser dinamitzat per **Eduard Sala** (director de l'Obra Social Santa Lluïsa de Marillac-Companyia Filles de la Caritat) amb el títol "*NOUS REPTES DAVANT NOUS PERFILS*", i va centrar el treball individual i grupal en quatre aspectes: necessitats detectades, accions realitzades per les entitats, què hauria de fer el tercer sector i proposta de prioritització, tant dins com fora dels Centres Penitenciaris.

El taller va ser un punt de trobada de professionals de les entitats socials que treballen en l'àmbit penitenciari i de professionals de presons i del CIRE. Junts vam poder constatar que la qualitat de vida de les persones que compleixen mesures penals té una relació directament proporcional a la qualitat del treball dels professionals que els atenen, tot i no ser l'únic factor determinant. No obstant, es constata que des de la col·laboració i la

complementarietat és possible millorar -i molt!- les possibilitats de rehabilitació i reinserció post mesura penal.

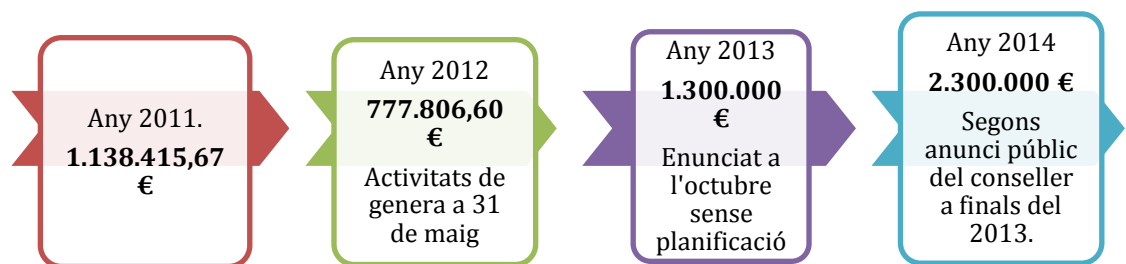
En aquest informe es conjuguen els continguts treballats a les sessions amb aportacions de la relatora, per facilitar l'anàlisi del paper que les entitats socials han desenvolupat històricament en l'execució penal, l'actual situació i alguns reptes de futur. Amb l'objectiu d'aportar elements que contribueixin a repensar el paper de les entitats, la seva raó de ser en aquest àmbit, per tal de poder dibuixar el camí a traçar, en aquest procés iniciat amb els *tallers tendint ponts d'ECAS*.

2. Present i futur del treball de les entitats socials en el marc de l'execució penal a Catalunya

Si fem un quantes passes enrere, podem concloure que en l'època de desenvolupament democràtic i de creixement dels Serveis Socials, creixen els projectes i activitats de forma notable. L'Administració reconeix la tasca de les entitats i les subvenciona per accions concretes en aquest àmbit. Algunes entitats proposen projectes innovadors a l'administració, els quals es van finançant de forma particular. Cal tenir en compte que es mantenen moltes accions basades en el voluntariat.

Més endavant l'Administració estableix les bases per regular les activitats de les Entitats, s'inicia la formació i control centralitzat de voluntariat de presons, es publica una convocatòria pública de subvencions i s'inicia la prestació de serveis de gestió delegada. En aquest context neix la Comissió d'àmbit penitenciari d'ECAS, la Taula de Participació Social com òrgan consultiu, i una sectorial d'àmbit penitenciari dins la FCVS (que finalment no es consolidarà). L'any 2012 les entitats socials atendien 6362 persones sotmeses a mesures judicials en el marc de la convocatòria de subvencions, sense comptar les atencions fetes en els serveis de gestió delegada de l'Administració. Però la manca de recursos econòmics va estroncar la dinàmica de col·laboració de projectes i el 31 de maig del 2012 es va donar per tancat el finançament de tota activitat en aquest marc. Malgrat aquesta situació de manca de finançament total les entitats manifesten la seva voluntat de continuar col·laborant en l'atenció a persones sotmeses a mesures judicials. Alguns programes es tanquen, d'altres es redueixen, d'altres es redefeixen, però les Entitats mostrant la qualitat del seu treball segueixen treballant per la qualitat de vida de les persones ateses. Aquesta

tenacitat rep el reconeixement de l'Administració quan a finals de 2013 fa pública una nova convocatòria de subvencions. Ara, el primer trimestre del 2014, tenim l'anunci públic d'una nova convocatòria de subvencions per a les entitats socials que col·laborin en l'àmbit penitenciari. Aquest ha estat l'escenari econòmic dels darrers anys:

Tal com es va posar de manifest al taller *Tendint ponts* d'ECAS tenim per davant un repte. Ens trobem en un punt d'inflexió. No només tenim una nova oportunitat de col·laborar, sinó que tenim la oportunitat de pensar junts com ho hem de fer. De fer un anàlisi compartit de necessitats i dissenyar junts un sistema de rehabilitació eficaç. No es tracta només de finançament de les activitats. Es tracta de dissenyar conjuntament què hi ha i què necessitem per treballar per la qualitat de vida de les persones que compleixen mesures judicials.

L'aturada que va tenir repercussions tant nefastes per a les entitats la podem convertir en oportunitat, ara que no estem amb la mirada de mantenir el que tenim, podem treballar per construir el que fa falta. Una gran oportunitat. En aquest sentit ECAS treballarà per ajudar a articular el sector d'entitats d'àmbit penitenciari.

3. Elements clau a tenir en compte en l'actualitat.

A continuació presentem alguns elements que permeten enquadrar la reflexió i el debat i ofereixen eines per a la revisió i millora del model d'execució penal de Catalunya.

Qualsevol procés de rehabilitació requereix d'acompanyament social i educatiu durant el compliment de mesura i un cop finalitzada. Pel que el treball dins-fora és clau.

El perfil de les persones que compleixen mesures penals i els serveis de les xarxes educatives, socials, sanitàries, penals... han canviat, essent necessària una revisió de les necessitats existents.

Necessitem circuits diversos per atendre persones diverses. En un món complex com el que vivim, cal que generem diferents modalitats de resposta per poder personalitzar l'atenció i aconseguir resultats d'èxit.

Necessitem un sistema d'execució penal que inclogui totes les accions, serveis, dispositius necessaris i disponibles per a poder prestar una atenció personalitzada que incideixi en el motius que van provocar la comissió del delictes, que reforcin la motivació al canvi i que teixixin xarxes de suport per al condemnat.

El sistema d'execució penal ha de definir-se de forma participada per tots els implicats: responsables polítics, tècnics, professionals de l'administració, responsables de les entitats, professionals de l'atenció directa,... esdevenint un sistema integrat i eficaç.

El sistema ha de respondre a les actuals necessitats i les de futur, pel que ha de recollir l'experiència, recollir bones pràctiques i incorporar innovació.

El medi obert és un element clau en tot procés de reinserció, cal preveure una atenció de qualitat en aquesta fase.

El model de rehabilitació dins de presó ha de poder donar més i millor resposta als actuals perfils d'interns. Cal oferir suport durant tot el procés preveient l'actual àmplia llargada de condemnes.

El model ha de mantenir i millorar el treball integrat de tots els professionals, la seva formació contínua, identificació i transferència de bones pràctiques i estratègies de treball conjunt i compartit.

4. Conclusions i propostes

Tots els indicadors posats sobre la taula constaten la oportunitat de reiniciar un diàleg i una relació constructiva amb l'administració, que s'ha d'entendre com la oportunitat de revisar i definir un model d'execució penal per Catalunya que doni resposta a les necessitats de les persones sotmeses a mesures judicials.

Sobre la taula tenim elements de primera qualitat per a elaborar la nostra recepta: Entitats qualificades i preparades, Dispositius i circuits d'atenció de qualitat i eficaços, recerques i estudis especialitzats i aplicats, experiències d'interlocució efectives. No partim de zero. El bagatge és gran i de pes, però no és un llastre, al contrari són els fonaments del que tots esperem: **un nou model d'atenció de qualitat**. Un model que corregeixi els punts dèbils i ofereixi respostes a les noves necessitats.

L'evolució del model d'atenció a les persones discapacitades intel·lectuals, d'atenció a les persones amb trastorns i malalties mentals, d'atenció socioeducativa personalitzada dins de presó,... ens demostren que amb el treball integrat i conjunt les persones ateses hi guanyen. Cal observar les variables rellevants: el creixent nombre de persones immigrades dins el circuit, el sostingut percentatge de persones drogodependents, la manca de xarxa de suport després de condemnes a presó superiors a 3 anys, ... Són necessitats observades i reconegudes per totes les parts que requereixen de més i noves respostes. Hem fet molt i ens queda molt més per fer. Si observem els canvis de model del darrer segle el procés és espectacular i molts dels grans canvis s'han produït en les darreres dècades. Podem ser optimistes, tenim gran capacitat de canvi.

Les entitats s'han d'enfortir i reclamar el protagonisme que tenen en el sistema d'execució penal. Són una de les peces clau del sistema, sense elles no hi ha reinserció final, pel que el sistema no pot definir-se sense escoltar-les. Tampoc podem oblidar que la responsabilitat de l'execució penal és de l'Administració, que és qui ha de liderar i garantir el procés. Aquest no és un camp professional de serveis complementaris sinó de serveis essencials. La reincidència penal té elevats costos socials i econòmics: genera noves víctimes, inseguretat ciutadana i alarma social, provocant més costos d'atenció i menys cohesió social.

El taller **Tendint ponts** ens ha demostrat que posant en la mateixa taula professionals de dins i de fora de presó som capaços de treballar junts i

ECAS ANALITZA LA SITUACIÓ DEL TERCER SECTOR EN L'EXECUCIÓ PENAL A CATALUNYA.

posar-nos d'acord, que compartim l'objectiu final generar respostes adequades a les necessitats dels penats. També ens han demostrat que els professionals som capaços de recuperar l'optimisme, que som capaços de generar futur, de pensar en clau àmplia i de mirar més enllà del nostre dia a dia. Els tallers ens han demostrat que som més semblants que diferents, que compartim un objectiu comú i que tenim il·lusió per fer una feina de qualitat i eficient.

Volem fer palès, que no és un sector desgastat. En el dia a dia treballem amb persones que han tingut poques oportunitats, que han comès mots errors i som capaços de identificar les seves competències, reforçar la seva autoestima i acompanyar-los en la construcció d'un nou projecte de vida. No ens hem deixat vèncer ni per mals pronòstics, ni per mals indicadors, amb millors i pitjors circumstàncies de relació i/o finançament hem tingut la voluntat de ser-hi. . És un signe de maduresa i força d'aquest sector.

ECAS farà tot el possible per ajudar a les entitats que atenen a les persones que es recluses i exrecluses.

5. Annexes

5.1. SEMINARI TENDINT PONTS A CÀRREC DE NÚRIA FABRA: TALLER OBRINT PONTS: NOVES OPORTUNITATS DAVANT NOVES SITUACIONS. 11 de desembre 2013.

Presentació: Qui som, què fèiem el 2011 i què fem ara.

El taller s'inicia amb la presentació dels i les participants, que provenen de: 8 professionals tècnics de programes d'entitats socials d'ECAS. 3 estudiants i 4 professionals tècnics del CIRE i una de presons.

L'objectiu del taller és analitzar factors que determinen la situació actual i identificar oportunitats de millora en l'atenció a les persones que compleixen mesures judicials.

L'activitat s'inicia amb una presentació dels àmbits d'activitat dins l'execució penal dels professionals assistents, fent un a diferenciació temporal 2011-2013 per tal de veure els efectes de la crisi.

Activitats en que estaven implicats/des en el 2011:

Formació per la inserció laboral, Formació ocupacional, Execució MPAs, Itineraris formatius dins de presons, Atenció persones drogodependents (PID, DAE, Centre de dia, pisos suport), Unitats depenents, Mediació intercultural, Pisos suport joves que compleixen mesures de medi obert, Atenció a la salut i assessorament jurídic, Suport a l'habitatge en la secció oberta, Reincorpora

Activitats en que estaven implicats en el 2013

Hi ha pocs serveis que s'hagin deixat d'oferir (per exemple la mediació intercultural), la major part d'activitats es segueixen oferint tot i que han sofert modificacions. S'observen canvis de tendència com:

- Increment de ràtio a les entitats i les administracions al mateix temps que disminució de places absolutes en serveis específics com formació, programes especialitzats,...
- Diversificació de perfils de les persones ateses en els dispositius: més presència mixta d'homes i dones, i més diversitat de necessitats específiques: salut mental, drogodependència, immigració, ...
- Més dificultats de derivació cap a les xarxes de salut, salut mental,...

1. Algunes aportacions per identificar l'actual context i les oportunitats que ofereixen.

1.1. Contextualització històrica:

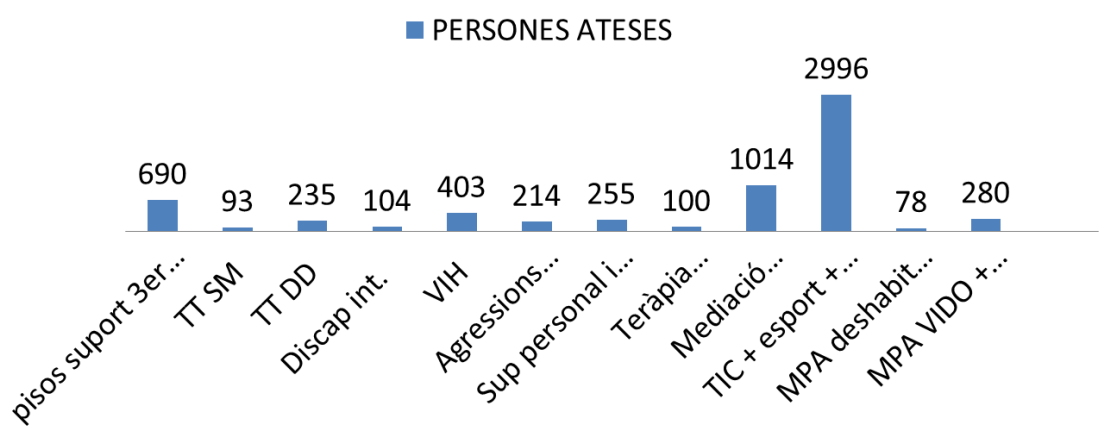
Fem un repàs històric de la participació de les entitats en el sistema d'execució penal:

Les Entitats desenvolupen projectes dins i fora de presó des d'abans de la transferència de competències a la Generalitat: Esports, cultura i lleure, suport personal, contacte amb familiars i amics, pisos suport,.... Són accions individuals d'associacions i grups lligats a l'acció parroquial. Essencialment de caire voluntari. Algunes configuren accions d'innovació metodològica.

En l'època de desenvolupament democràtic i de creixement dels Serveis Socials, creixen els projectes i activitats de forma notable. L'administració reconeix la tasca de les entitats i les subvenciona per accions concretes. Algunes entitats proposen projectes innovadors a l'administració que es van finançant de forma particular. Es mantenen moltes accions basades en el voluntariat.

Més endavant l'Administració estableix les bases per regular les activitats de les Entitats, s'inicia la formació i control centralitzat de voluntariat de presons, es publica una convocatòria pública de subvencions i s'inicia la prestació de serveis de gestió delegada. En aquest context neix la Taula de Participació Social com òrgan consultiu, una sectorial d'àmbit penitenciari dins la FCVS (que finalment no es consolidarà) i la CAP d'ECAS amb voluntat d'enfortir el sector. Aquest camí porta a un escenari de molta activitat en el 2011, com es veu en el següent gràfic en que es mostra el volum de persones ateses per les entitats socials amb finançament del Departament de Justícia via convocatòria bianual de subvencions :

6362 PERSONES ATESES en el Marc de la subvenció.

Cal dir que en el mateix moment les Mesures Penals alternatives són serveis de gestió delegada a diferents entitats socials i altres activitats s'estan desenvolupant a través de contractes de serveis.

S'observa que les activitats de les entitats tenen origen en un sistema de generació d'activitats a partir de necessitats detectades per les pròpies entitats, que amb l'acord de l'administració es posen en marxa, però manca una bona planificació de serveis i es fa palesa la necessitat d'un catàleg de serveis que doni resposta a les necessitats reals del sistema des d'un exercici seriós i corresponsable. El model publicat per l'administració: [rehabilitació.cat](#) en el 2012, tampoc dóna resposta a aquesta necessitat, ja que no s'elabora a partir d'un treball reflexiu i compartit.

Aquest escenari s'estroneja amb la crisi, en que sota un anunci de manca de disponibilitat pressupostària cau la convocatòria de subvencions del 2012, esdevenint només una convocatòria de tràmit per pagar les accions realitzades per les entitats. Però finalitza el suport de l'administració el 1er de juny de 2013. En aquell moment les entitats han de tancar serveis que es venien desenvolupant des de feia anys, amb una complicitat i professionalitat de gran valor. S'acomiaden professionals, uns serveis desapareixen, d'altres es redueixen, alguns es minimitzen, d'altres es reorienten cap a d'altres col·lectius,...

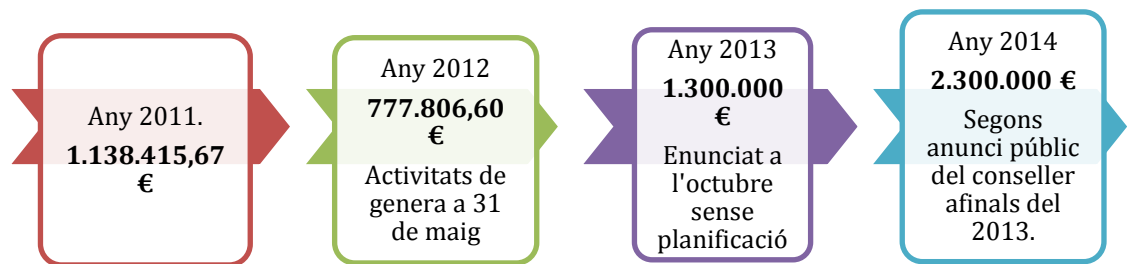
Malgrat aquest fet les Entitats socials no renuncien a seguir atenent les persones sotmeses a mesures judicials, i a través de fons propis, voluntariat i altres finançaments aconseguixen mantenir algunes activitats.

1.2. Situació actual: Noves situacions.

L'octubre de 2013 el Departament de Justícia publica una nova convocatòria de subvencions per a les entitats que desenvolupen activitats en el marc de l'Execució penal, és una convocatòria amb efectes retroactius des de 1 de gener de 2013. L'import és lleugerament superior al del 2011, però en ser una convocatòria no pactada ni enunciativa prèviament les entitats hi poden incloure algunes activitats que s'han mantingut, però molt per sota del que la oportunitat oferia, per manca de planificació i previsió.

D'altra banda el Conseller Gordó enuncia un increment de partida d'un milió d'euros per una convocatòria de subvencions per al 2014.

Els indicadors econòmics marquen doncs un punt d'inflexió el maig de 2012 i una oportunitat l'octubre de 2013. L'escenari del finançament es resumeix en les següents xifres:

S'analitza una altra variable que pot haver incidit que ha estat els canvis de Director general de rehabilitació que poden haver tingut incidència en els processos de planificació del Departament.

Per últim també s'analitza la construcció i manca d'obertura dels nous equipaments de presons, que segons es publica a finals del 2013, també sembla que es modifiqui amb l'anunci d'apertura de la presó de Puig de les Basses.

1.3. Noves oportunitats

D'aquests escenaris visibilitats se n'extreuen algunes aportacions- reflexions rellevants:

L'actual sistema penològic, la manca de recursos econòmics i els canvis en el Reglament de règim penitenciari tenen les seves conseqüències com:

- ✓ Es diversifica el perfil de les persones condemnades
- ✓ Es redueixen les places disponibles en serveis especialitzats
- ✓ Es redueixen activitats de suport al 3er grau i la llibertat condicional
- ✓ Alguns col·lectius específics reben canvis substancials en el model d'atenció, alguns cap a una millora de la qualitat assistencial i educativa com els discapacitats intel·lectuals i d'altres en contra, com les persones estrangeres extracomunitàries.
- ✓ Experiències com el mòdul de convivència de Lledoners neixen segades i amb moltes dificultats d'implementació, pel que no es pot avaluar la seva eficiència, de forma plena i rigorosa.

ECAS ANALITZA LA SITUACIÓ DEL TERCER SECTOR EN L'EXECUCIÓ PENAL A CATALUNYA.

Les Entitats d'altra banda han rebut les conseqüències d'un sistema mal planificat i escassament regulat. El sistema subvencions a les entitats amagava la cobertura de necessitats bàsiques, que haurien d'haver estat regulades per d'altres fórmules, en canvi es van veure greument afectades per manca d'autonomia financera.

Els intents d'establir espais de diàleg compartit ha permès millorar la cohesió del sector i reforçar els vincles entre les entitats però el diàleg amb l'Administració es manté molt desigual i irregular.

Les Entitats han estat capaces de fer incidència pública i política i mobilitzar la comissió de justícia informant de les seves activitats i resultats, aquest camí iniciat també permet consolidar línies i reforçar el sector.

En aquest escenari es proposen algunes línies de treball que podrien ajudar a corregir i esmenar dificultats del passat:

- ✓ Cal fer una revisió del model publicat: rehabilitació. Cal, que reculli les necessitats de les persones que compleixen mesures judicials i establir un catàleg de prestacions propi de l'administració, concertat amb les entitats i complementat amb activitats innovadores i de suport via subvenció.
- ✓ Les entitats han de mantenir la seva independència de l'Administració. S'ha de diferenciar els serveis concertats dels serveis complementaris i establir fórmules de finançament d'acord al perfil d'atenció que es presta.
- ✓ Les Entitats socials han de treballar col·lectivament a través d'aliances fortes. Cal que mantinguin una dinàmica d'incidència social i política en favor dels drets socials i humans de les persones sotmeses a mesures judicials. En aquest sentit han de ser capaces d'afegir al diàleg constructiu les Universitats i els Col·legis professionals per tal de caminar cap a un sistema eficaç i innovador.
- ✓ El diàleg Administració entitats és la base i cal que aquest diàleg sigui en diferents nivells: dels tècnics de base a la direcció política i tècnica i, per un altre costat, horitzontal entre entitats i administració.
- ✓ La cartera de serveis del 2012 no dóna resposta a l'actual escenari de necessitats socials, pel que davant l'oportunitat del nou finançament cal apostar per un treball conjunt de re definició de necessitats i planificació dels serveis necessaris, acompanyat d'un pla de viabilitat que permeti un sistema de treball responsable i eficient.

5.2. SEMINARI TENDINT PONTS A CÀRREC DE NÚRIA LLOPIS: "SUMEM A L'ÀMBIT PENITENCIARI", del dia 15/01/2014

Núria Llopis presenta els programes de tractament que s'estan portant a terme al C:P: Homes de Barcelona (presó model) orientats a les necessitats del penat i d'acord al tipus de delictes comès, com s'està fent als altres centres penitenciaris:

- Programes de tractament per drogodependència: N'hi ha 4 amb diferent intensitat d'intervenció, segons la demanda de l'intern, des de programes de motivació fins a reducció del consum amb control per orina.
- Programes de violència de gènere i sexuals (VIDO i SAC)
- Altres

En l'anàlisi dels programes es detecta, que en ser un centre de preventius i penats no sempre es pot donar continuïtat als tractaments iniciats al centre, en ser traslladats a d'altres centres o alliberats condicionals.

També es fa palès que la incertesa del futur del centre penitenciar té efectes també en el seu funcionament i organització de forma negativa, ja que el sentiment de provisionalitat no afavoreix la presa de decisions en favor de la qualitat del treball. S'ha passat d'uns 2000 interns a uns 1200 i no hi ha informació clara sobre la política de trasllats i reubicacions del personal adscrit al centre.

El deteriorament de la infraestructura, la disminució del pressupost (que de vegades comporta greu escassetat de matèries primeres per al treball quotidià, la realització de tallers,...), les retallades de salari dels funcionaris i professionals del centre tampoc afavoreixen la dinàmica de treball.

S'inicia el debat i a partir de les aportacions dels assistents s'identifiquen dificultats i oportunitats de millora.

Es detecten algunes dificultats en el treball:

- Manca d'espais de trobada i coordinació entre professionals propis de l'administració de diverses disciplines.
- Manca d'espais de coordinació amb professionals d'entitats que presten serveis a presó amb els equips propis dels CP.

- Manca d'espais d'intercanvi d'experiències i flux d'informació amb altres CP de Catalunya.
- Manca de canals de comunicació en general i sensació d'aïllament de cada CP
- Manca de claredat de circuits en programes interns i externs al CP
- Manca de motivació dels interns per a participar en les activitats existents.
- Baix aprofitament de recursos existents, per exemple l'E Catalunya, espai virtual infrautilitzat per l'intercanvi de materials.
- Excessiva burocratització de processos

En el debat També s'identifiquen bones pràctiques com les narratives digitals i altres projectes. Com a propostes de millora es proposa incrementar el treball coordinat entre els professionals dels Centres penitenciaris i els de les entitats del 3er sector que treballen en aquest àmbit, amb propostes com:

- ✓ Espais de formació i intercanvi de bones pràctiques
- ✓ Establiment de criteris conjunts d'utilització dels serveis disponibles, establint i millorant els circuits existents i permeten un millor aprofitament dels pocs recursos existents.
- ✓ Millora de coordinació en el seguiment particular de casos, establiment d'estratègies compartides i amb durada en el temps.
- ✓ Identificació conjunta de necessitats i dificultats en el treball en els interns per dissenyar estratègies conjuntes.

5.3. SEMINARI TENDINT PONTS A CÀRREC d'EDUARD SALA: NOUS REPTES DAVANT NOUS PERFILS (5 DE FEBRER DE 2014)

Al seminari hi assisteixen un total de 19 persones. S'obre la sessió amb una presentació a càrrec de Núria Fabra, d'un resum de les sessions anteriors. Es parteix com punt d'inici de la sessió l'acord establert al seminari "nous reptes noves oportunitats" que el moment actual ofereix la oportunitat de definir junts les noves necessitats de les persones que

compleixen mesures penals, podent així des del treball en xarxa definir amb l'administració una cartera de serveis adequada per a donar-los resposta.

El taller es dinamitza de forma activa, basant-se en el treball primer individual i després grupal i de consens d'identificar conceptes, representats per imatges gràfiques extretes de revistes diverses, el que fem i el que cal fer.

Iniciem el taller amb un exercici individual en que cadascú disposa d'un homenet de cartolina, que té dibuixat un cor al centre i el partim en dues parts, a l'esquerra convenim que farem referència a nosaltres mateixos "el jo"(professional, voluntari, responsable de serveis,...) i a la dreta convenim representar-hi l'entitat/servei en que cadascú treballa. I escrivim:

Al costat del **cor**: en una paraula el que jo sento que faig en l'execució penal

A dalt **al cap** indico quines són les necessitats prevalents, detectades en els darrers dos anys

Al braç marquem si hi ha coses diferents en el que fèiem al 2012 i a l'actualitat.

Al peu què hauríem de canviar en el que fem.

A l'esquerra ho fem des de nosaltres mateixos i a la dreta des de la mirada més àmplia que puguem fer de la nostra entitat on treballem o col·laborem.

Després de fer aquest treball individual es presenten els assistents i es fan 5 grups de professionals de perfils diversos, però que treballen en àmbits similars (dins de presó, fora de presó, amb joves, en MPAs,...) Cada grup agafa una revista, tisores, post-its i retoladors. S'estableix un coordinador de grup que controla el temps. Cal respondre 4 preguntes: El procés per cada pregunta serà el següent: Cadascú ha de pensar individualment (3min), fem una ronda ràpida de presentació del que hem triat (3 min) i conjuntament establim acords de les prioritats en els 4 minuts finals. Cada pregunta tindrà un portaveu que després ho presentarà al grup gran. Un cop acabat el treball per grups de totes les preguntes iniciem la presentació de resultats amb les següents aportacions.

Primera qüestió: (referida al cap del nostre homenet)

Agafa la paraula escrita en el cap del jo i busca un dibuix imatge que representa el que has escrit en el cap. Quina necessitat o necessitats

detectes o voldries destacar des del que saps tu o la teva entitat. I de forma global identifica una imatge que sigui metàfora des del punt de vista de necessitats detectades.

Les necessitats detectades són:

Fomentar l'autonomia,
 generar coneixement i esperança,
 motivar,
 el treball del dia a dia formigueta,
 trencar barreres,
 la urgència de treballar,
 acompanyament real de necessitats,
 diversitat de necessitats,
 buscar el valor de la persona i
 famílies,
 formació dels voluntaris i activitats
 més professionalitzades i tècniques
 de les que es fan a presó,
 emergències socials: habitatges
 Més diversitat de recursos per
 l'elecció.
 Enfortir als interns i a les entitats i
 reforçar la societat, que no se'ns
 mengin, que no siguem tant petits.

Les necessitats considerades més rellevants són:

Cal escoltar i fomentar la participació dels interns en els programes.
 Treballar la inclusió. Es fa palesa la necessitat d'acompanyar les persones
 ateses i fer-los un recolzament social i educatiu.

Segona qüestió: (braços)

Què fa la teva entitat, quina foto o dibuix reflecteix el que la teva entitat fa en l'àmbit de justícia. Tothom ha d'explicar què fa la seva entitat i com a grup han de triar què fa el sector dins i fora de presó

Què fem: oferim roba; ajuda en menjar; en educació; facilitem menys privació de llibertat; treballem en equip; atenem el més petit i el més fort, als interns que necessiten més suport; desenvolupem projectes amb persones que soles no ho farien; sobrevivim com entitats com podem; volem mirar més enllà per arrencar; ens quedem amb lo just imprescindible, però el que oferim és molt per qui ho rep; guarir, curar; treballar la família i els amics com a base de la reinserció; posar una llavor per aconseguir una cosa gran, ajudar a pujar donant eines i acompanyament; donem una mica de llibertat en l'ambient que estan i a la sortida una llibertat de qualitat. Reguem per tal de trobar el valor de la persona dins de presó i mantenir l'equilibri dins de presó.

Consens

què fem a dins de presó?:

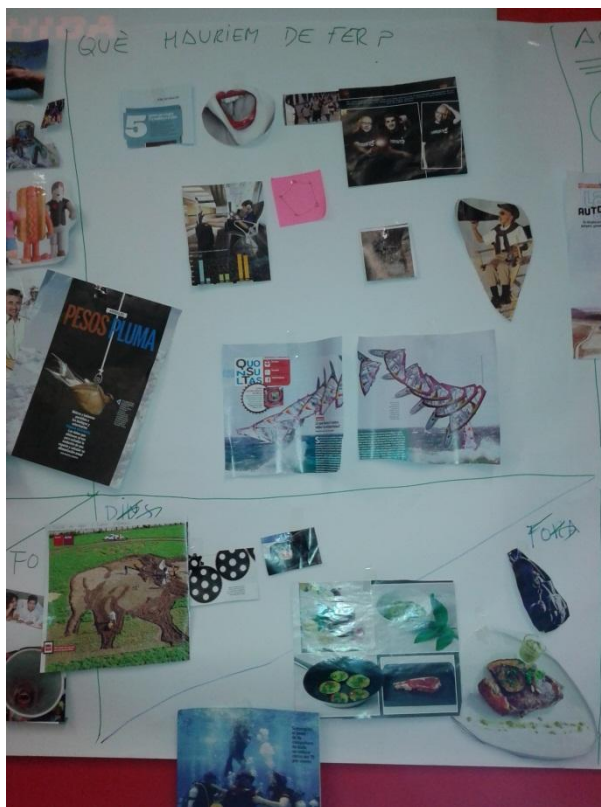
Donar esperança, fer ressorgir, acompanyar el camí, seguir caminant de forma anquilosada amb el que ens deixen.

I a fora de presó?

l'acompanyament de la llavor que ha nascut per tirar endavant, relacionat amb l'esperança tot i que sovint posem pedaços. A fora donem veu, busquem solucions, compartim, critiquem

Fem malabarismes, amb el que hi ha i som. De vegades s'acompanya i de vegades empenyem i deixem que facin.

Tercera qüestió: (comes) Què hauríem de fer com a sector dins i fora de presó? En segon lloc hem de triar què s'hauria de prioritzar com a sector.

Què hauríem de fer:

Raons per integrar;
 comunicar-se molt, parlar molt, amb els interns i les entitats;
 prioritzar;
 mirar el futur i pensar de cara al futur;
 crear xarxes, deixar d'estar pendents de nosaltres i veure què es fa fora i el que es fa dins;
 intentar donar veu del que fem a fora;
 aconseguir que es reconegui el nostre treball;
 fer un treball d'unió entre les entitats.

Consens

Cada entitat ha de fer un engranatge global dins la xarxa que ens porti a configurar un sistema. Cal establir llaços entre els que treballem en aquest àmbit. Hem de ser autosuficients per a ser la motxilla del que surt de presó. Som els ingredients de qualitat per preparar un bon plat per la sortida de presó.

Quarta qüestió

Per concloure cal triar quina necessitat prioritzeu per a finançar en el 2014 de forma prioritària dins i fora de presó, una única necessitat que requereixi la meitat del pressupost disponible.

Què hem de prioritzar i fer com a sector dins i fora de presó?

Fer una estructura autònoma i eficient envers la societat des de les actuacions penitenciàries i que engrani els equips, un sistema on tothom forma part de l'estructura. El treball en equip i la cohesió entre xarxes amb una cohesió total, amb un objectiu compartit.

Dins de presó i fora emprar tots els recursos que hi ha.

Aprendre nous balls; emprar oxigen o el que calgui per poder sortir fora de l'aigua.

Reinventar el model de rehabilitació dins de presó i fora.

Que cada entitat pugui trobar el seu lloc i treballar en xarxa

Consens:

Posar-nos unes altres ulleres i canviar la mirada.

Incrementar l'atenció a trastorns mentals i patologies duals i incrementar els serveis d'acompanyament a la inserció laboral;

Entre dins i fora crear nous projectes, noves iniciatives que permetin donar resposta al que necessitem.

CLOENDA

Per acabar fem una anàlisi del que hem fet. Les metàfores ens permeten pensar des de fora, mirar en gran, s'han enunciat somnis i desitjos, que si ens els creiem els podem fer viables entre tots. El principi del canvi és el procés en el que creiem que podem canviar i construïm cap a on. Després el canvi es construeix amb aliances i camí en el dia a dia.

Si assumim aquesta nova mirada d'oportunitat i d'esperança d'aquí a un any repetint l'exercici hauríem d'haver aconseguit molts dels canvis que demanem i hauríem de ser capaços de definir nous reptes.

Per acabar vam compartir què ens endúiem de la sessió de treball feta, en una paraula, a poder ser. I aquest va ser el recull:

Reptes, complicitats, acció, motivació, canvi, reafirmament, molts interrogants, motivació, diferents punts de vista, creativitat, coordinació, coneixements, una visió més àmplia, ser valent, estem tots al mateix vaixell i coincidim on hem d'anar; tenim més en comú; plegats; unitat; esperança, oportunitat, cal generar canvis.